

Γιώργος Δελαστίκ *Η πολιτική Μπους υπ' αριθμόν ένα εχθρός της παγκόσμιας ειρήνης*

Εκατοντάδες εκατομμύρια άνθρωποι σε ολόκληρο τον πλανήτη έχουν πλέον πεισθεί ότι η πολιτική της κυβέρνησης Μπους συνιστά τη μεγαλύτερη απειλή εναντίον της παγκόσμιας ειρήνης. Επιδιώκοντας την όλο και πιο συνθλιπτική εδραίωση της ηγεμονίας τους, οι ΗΠΑ δεν διστάζουν να ξεκινούν τον έναν πόλεμο μετά τον άλλο, με διάφορα προσχήματα.

Η αλήθεια είναι πως η πολιτική αυτή δεν αποτελεί χαρακτηριστικό αποκλειστικά της ακραίας αντιδραστικής κυβέρνησης Μπους. Η πολιτική των ενόπλων αμερικανικών επεμβάσεων σε ξένες χώρες, σύμφωνα στοιχείο του ιμπεριαλισμού, προσέλαβε νέες διαστάσεις αμέσως μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης και του στρατοπέδου του «υπαρκτου σοσιαλισμού», όταν ένοικος του Λευκού Οίκου ήταν ο Μπιλ Κλίντον.

Αυτό που αναμφισβήτητα παρατηρούμε σήμερα είναι η ραγδαία αύξηση της επιθετικότητας της Ουάσινγκτον, η οποία συνοδεύεται από σοβαρές εξελίξεις σε δύο τομείς που επηρεάζουν καθοριστικά το σύνολο των διεθνών σχέσεων:

Πρώτον, στενεύει διαρκώς ο κύκλος των χωρών που πρέπει να συναποφασίσουν την κήρυξη ενός πολέμου, ώστε να θεωρείται ότι αυτός απολαμβάνει μιας υποτυπώδους «νομιμότητας». Δεύτερον, διευρύνεται διαρκώς ο κύκλος των αιτιών τα οποία οι Αμερικανοί επιδιώκουν να επιβάλουν ως δήθεν επαρκή αιτιολογία εξαπόλυσης πολέμων.

Η προσηκτικότερη εξέταση της πορείας και της αλληλεπίδρασης αυτών των δύο παραγόντων καθιστά εμφανές ότι η Ουάσινγκτον δεν χρησιμοποιεί τυχαία προσχήματα που απλώς τη βολεύουν για να οργανώσει την επιθετική εκστρατεία της εναντίον της μιας ή της άλλης χώρας, αλλά ότι αυτά εντάσσονται σε μια ενιαία, εξελισσόμενη αμερικανική πολιτική, σαφώς συνεκτική, ολοένα και πιο αντιδραστική.

Από τον ΟΗΕ στους «πρόθυμους»

Ας παρακολουθήσουμε σχηματικά και επιγραμματικά τις εξελίξεις. Για τις ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις στη Σομαλία ή στη Βοσνία, στα μέσα της δεκαετίας του '90, η κυβέρνηση Κλίντον φρόντιζε να αποσπάσει τη συναίνεση του ΟΗΕ, όπως άλλωστε και ο πατέρας Τζορτζ Μπους στον πρώτο πόλεμο εναντίον του Ιράκ, στις αρχές της δεκαετίας του '90.

Αυτό δεν άλλαξε ούτε τον ιμπεριαλιστικό χαρακτήρα αυτών των πολέμων ούτε το γεγονός ότι προωθούνταν τα πιο στενά αμερικανικά συμφέροντα. Όμως οι πόλεμοι αυτοί εμφανίζονταν ως θέληση ολόκληρης της ανθρωπότητας.

Η κατάσταση αυτή άλλαξε ριζικά με τον πόλεμο εναντίον της Σερβίας, που είχε στόχο την απόσπαση του Κοσόβου από το Βελιγράδι με τη χρήση στρατιωτικής βίας ξένων δυνάμεων και την επαναχάραξη των συνόρων.

Η φύση και οι στόχοι του πολέμου αυτού έρχονταν σε ριζική αντίθεση με τις θεμελιωδέστερες αρχές του ΟΗΕ, πάνω στις οποίες είχε βασιστεί ο μεταπολεμικός κόσμος (εθνική κυριαρχία, εδαφική ακεραιότητα, απαραβίαστο των συνόρων).

Έτσι ο Κλίντον δεν στράφηκε προς τον ΟΗΕ για να «νομιμοποιήσει» τον νέο πόλεμο, αλλά προς τον στρατιωτικό συνασπισμό του ΝΑΤΟ. Τώρα πια δεν ήταν «ο κόσμος» αλλά μόνο «η Δύση» που με την ισχύ των όπλων της συμμαχίας της «νομιμοποιούσε» τον πόλεμο, επιβάλλοντας τη θέλησή της.

Την άνοιξη του 1999, καθώς τα αεροπλάνα του ΝΑΤΟ ισοπεδώνουν τη Σερβία, ο αμερικανός καθηγητής της νομικής στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας Μάικλ Γκθένον δημοσιεύει στο περιοδικό «Φόρεϊν Αφέαρς» ένα βαρυσήμαντο άρθρο, το οποίο αποκαλύπτει τον τρόπο σκέψης και δράσης της Ουάσινγκτον, αναφέροντας μεταξύ πολλών άλλων:

«Η κρίση στο Κόσοβο παρουσιάζει τη νέα προθυμία της Αμερικής να κάνει ό,τι αυτή νομίζει σωστό, αδιαφορώντας για το διεθνές δίκαιο ... Οι ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ –με λίγη συζήτηση και ακόμη λιγότερες φανφάρες– εγκατέλειψαν στην πράξη τους παλιούς κανόνες του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ, οι οποίοι περιορίζουν αυστηρά τις διεθνείς επεμβάσεις σε τοπικές συγκρούσεις ... Οι νέοι κανόνες της Δύσης υπέρ των επεμβάσεων αποδίδουν ελάχιστο σεβασμό προς την παλαιά ιδέα της κυριαρχίας ισότητας – την αντίληψη που επικρατούσε κάποτε ότι όλες οι χώρες, μεγάλες ή μικρές, είναι ίσες ενώπιον του νόμου. Η νέα στάση αναγνωρίζει την κενότητα αυτής της έννοιας».

Οι ευρωπαϊκοί ιμπεριαλιστές δεν έχουν αντίρρηση στην άποψη αυτή, καθώς δεν έχουν ακόμη αντιληφθεί μέχρι πού είναι διατεθειμένοι να οδηγήσουν τα πράγματα οι Αμερικανοί.

Είναι αποκαλυπτικό το άρθρο του γερμανού σοσιαλδημοκράτη καθηγητή της κοινωνιολογίας στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου Ούλριχ Μπεκ, την ίδια εποχή: «Οι δυτικές δημοκρατίες ... έχουν ανάγκη από νέες πηγές νομιμοποίησης. Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, αυτές οι χώρες ιδιοποιούνται τους διεθνείς οργανισμούς για να τους επιτρέψουν να δικαιολογήσουν τη δραστηριότητά τους και να σκηνοθετήσουν τις επιτυχίες τους ... Σίγουρα δεν είναι υπερβολικό να μιλήσουμε για δημοκρατικές σταυροφορίες, κατά τη διάρκεια των οποίων η Δύση υπερασπίζεται επίσης την ανανέωση της αυτονομιμοποίησής της», ισχυρίζεται ο Μπεκ, στην εφημερίδα *Ζίντσοϊτσε Τσάιτσιγκ*.

«Το ΝΑΤΟ δίνει ήδη την εντύπωση ότι θέλει να ενσαρκώσει σε όλο τον πλανήτη ένα “δυτικό στρατόπεδο” που βρίσκεται πέρα από κανόνες, πέρα από τη διεθνή νομιμότητα», επισήμαινε σε κύριο άρθρο της η γαλλική *Μοντ*, τονίζοντας με οξυδέρκεια ότι «αυτό είναι αναμφίβολα επικίνδυνο».

Οι ΗΠΑ μόνες τους

Η άνοδος των νεοσυντηρητικών του Μπους στην εξουσία και η τομή της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 οδήγησαν στην ταχύτερη κατάρρευση των ελπίδων των ευρωπαϊκών ιμπεριαλιστικών δυνάμεων ότι θα μπορούσαν να συμμετάσχουν στη συγκυριαρχία του πλανήτη στη βάση της συνεργασίας τους με τις ΗΠΑ μέσω του ΝΑΤΟ ως οργάνου παγκόσμιας κυριαρχίας, πέρα από τις δεσμεύσεις των υφιστάμενων αντιλήψεων και κανόνων περί διεθνούς νομιμότητας.

Στον πόλεμο για την κατάκτηση του Αφγανιστάν, τον Νοέμβριο του 2001, όπως και στην εγκατάσταση στρατιωτικών βάσεων για τον έλεγχο της Κεντρικής Ασίας, οι

Αμερικανοί ούτε καν απειθύνθηκαν στο ΝΑΤΟ. Αν και οι ευρωπαίοι ηγέτες έσπεισαν να καταστήσουν γνωστό ότι στήριζαν πλήρως την αμερικανική πολιτική και ήταν πρόθυμοι να συμμετάσχουν στην κατάκτηση της χώρας, οι Αμερικανοί αγνόησαν την προσφορά τους. Κατάκτησαν μόνοι τους τη χώρα και μόνο στη συνέχεια κάλεσαν τους συμμάχους τους να πληρώσουν το οικονομικό κόστος της κατοχής και να στείλουν δυνάμεις στρατιωτικές για να στηρίξουν το κατοχικό καθεστώς, καθώς η κυβέρνηση των δοσιλόγων του Καρζαϊ δεν ελέγχει παρά «μόνο τη μισή Καμπούλ κι αυτή μόνο την ημέρα», όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται.

Από τη συμφωνία του ΟΗΕ στη Βοσνία και τη Σομαλία και τη συμφωνία του ΝΑΤΟ στο Κόσοβο, στο Αφγανιστάν είδαμε τις ΗΠΑ μόνες τους, με απλή συναίνεση των παραμερισμένων νατοϊκών. Από «τον κόσμο» είχαμε φτάσει στη μία και μόνη χώρα, ως υποτιθέμενη βάση νομιμοποίησης του πολέμου.

Ακόμη κι αυτό όμως ανατράπηκε στο Ιράκ, όπου πια οι ΗΠΑ έκαναν τον πόλεμο και υποδούλωσαν τη χώρα σε ανοιχτή σύγκρουση όχι μόνο με την τεράστια πλειοψηφία της ανθρωπότητας, αλλά ακόμη και με σημαντικότερους συμμάχους τους στο ΝΑΤΟ.

Παράλληλα με τον πόλεμο αυτό, οι Αμερικανοί διακήρυξαν ουσιαστικά και το τέλος του «παλιού» ΝΑΤΟ και την υποκατάστασή του από τους «συνασπισμούς των προθύμων». Διακήρυξαν δηλαδή ότι για να «νομιμοποιείται» ένας πόλεμος δεν χρειάζεται η συμφωνία ούτε καν μιας μόνιμης στρατιωτικής συμμαχίας, αλλά αρκεί η θέληση των ΗΠΑ και οποιονδήποτε χωρών συμφωνούν μαζί της στον συγκεκριμένο πόλεμο που αυτές θα εξαπολύουν κάθε φορά!

Δεν απαιτείται σοβαρή πολιτική σκέψη για να συνειδητοποιήσει κανείς τι ζούγκλα σημαίνει για τον πλανήτη η γενίκευση της

αρχής ότι επιτρέπεται να εξαπολύει πολέμους οποιοσδήποτε θέλησει, με οποιοσδήποτε θέλησουν να τον ακολουθήσουν κατά περίπτωση.

«Ανθρωπιστικοί πόλεμοι»

Όσο συρρικνωνόταν ο αριθμός εκείνων που θα έπρεπε να συναποφασίσουν για να θεωρηθεί «νόμιμος» ένας πόλεμος, τόσο διευρύνονται οι αιτίες –δηλαδή τα προσήματα– για τις οποίες θα ήταν «νόμιμο» να κηρυχθεί.

Σε πρώτη φάση, στη διάρκεια της δεκαετίας του '90 ανακαλύφθηκαν οι «ανθρωπιστικοί πόλεμοι» – δηλαδή το «δικαίωμα» των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων να παρεμβαίνουν σε εμφύλιες συγκρούσεις και να παίρνουν το μέρος της μιας πλευράς επειδή σφαγιαζόταν από την άλλη. Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι οι ιμπεριαλιστές μπορούσαν να επεμβαίνουν στρατιωτικά και να θέτουν χώρες υπό τον έλεγχό τους, είτε αξιοποιώντας είτε προκαλώντας εμφύλιους πολέμους. Στη βάση αυτή έκαναν τις επεμβάσεις στη Σομαλία, τη Βοσνία και το Κόσοβο.

Τόσο οι Ευρωπαίοι από γεωπολιτική σκοπιά όσο και οι σοσιαλδημοκράτες από ιδεολογικοπολιτική δεν είχαν καμιά αντίρρηση σ' αυτή την αμερικανική θεώρηση. Αντιθέτως, υποστήριξαν ολόψυχα τους αντίστοιχους πολέμους. Προθυμοποιήθηκαν μάλιστα να παράσχουν και το ιδεολογικό υπόβαθρο αυτής της ριζικής αναθεώρησης των θεμελίων του διεθνούς δικαίου.

Ο προαναφερθείς Ούλρικ Μπεκ είναι άκρως αποκαλυπτικός:

«Βλέπουμε να γεννιέται μια πολιτική νέου τύπου της μετά τα εθνικά κράτη εποχής, η πολιτική του *στρατιωτικού ανθρωπισμού* (!) Αυτή υπαγορεύει την αποστολή

διεθνών στρατευμάτων με καθήκον να επιβάλλουν το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων πέρα από τα σύνορα των κρατών. *Η ηγεμονική δύναμη είναι αυτή που αποφασίζει ποιο είναι το δίκαιο και ιδιαίτερα ποια είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα*», τονίζει χωρίς περιστροφές.

«Αντιτρομοκρατικοί» και «προληπτικοί» πόλεμοι

Σύντομα όπως αποδεικνύεται πως οι «ανθρωπιστικοί» πόλεμοι είναι έννοια πολύ στενή για να εξυπηρετήσει αποτελεσματικά τα ηγεμονικά σχέδια των ΗΠΑ.

Αφενός για να τηρηθούν τα προσχήματα απαιτείται η ύπαρξη ή πρόκληση εμφύλιων συρράξεων, και αφετέρου υφίστανται ήδη πάμπολλες εμφύλιες συγκρούσεις με φρικτές σφαγές, όπου όμως η Ουάσινγκτον δεν έχει καμιά διάθεση να επέμβει γιατί δεν διακυβεύονται συμφέροντά της. Έτσι η πολιτική αυτή δεν έχει καμιά αξιοπιστία. Δεν επιτρέπει στις ΗΠΑ να επιτεθούν «νομότυπα» σε όποια χώρα θέλουν, ενώ αντιθέτως κινδυνεύουν να την παρασύρουν και σε συγκρούσεις που δεν το επιθυμεί.

Η επίθεση των ΗΠΑ εναντίον του Αφγανιστάν σηματοδοτεί την απαγκίστρωση από τους «ανθρωπιστικούς» πολέμους και το πέρας στα «αντιτρομοκρατικούς».

Εκμεταλλεζόμενη το συναισθηματικό δέος από την επίθεση στους Δίδυμους Πύργους και το Πεντάγωνο και την υποτιθέμενη ενοχή γι' αυτό του Οσάμα μπιν Λάντεν, η κυβέρνηση Μπους επιχειρεί να «νομιμοποιήσει» στην πράξη την αντίληψη ότι επιτρέπεται ο πόλεμος εναντίον μιας χώρας επειδή στο έδαφός της κρύβεται ένας υποτιθέμενος τρομοκράτης.

Κανένας δεν είχε διανοηθεί καν πόσο

μάλλον να προτείνει και να υλοποιήσει την κήρυξη πολέμου εναντίον της Αργεντινής ή της Βραζιλίας επειδή έκρυβαν στην επικράτειά τους ναζι εγκληματίες που αποδεδειγμένα είχαν προκαλέσει απείρωσ περισσότερα θύματα από όσα υπήρξαν στη Νέα Υόρκη και την Ουάσινγκτον. Αυτό κανείς δεν τόλμησε να το επισημάνει για να ταχθεί εναντίον της επίθεσης των ΗΠΑ κατά του Αφγανιστάν.

Ταχύτατα όμως αποδείχθηκε ότι ούτε οι αυθαίρετοι «αντιτρομοκρατικοί» πόλεμοι ήταν αρκετοί για να υπηρετήσουν με επάρκεια τους κατακτητικούς πολέμους των ΗΠΑ. Έτσι η κυβέρνηση Μπους λανσάρισε την εξωφρενική και πολύ επιθετικότερη θεωρία των «προληπτικών» πολέμων.

Τώρα πια δεν χρειάζονταν καν τρομοκράτες και τρομοκρατικές πράξεις. Αρκούσε μόνο η... υποψία (!) του Λευκού Οίκου ότι κάποια χώρα ενδέχεται να αναπτύξει κάποτε στο μέλλον «απειλητικές» δραστηριότητες για να «νομιμοποιηθεί» η άμεση στρατιωτική επίθεση εναντίον της! Ακριβώς στη βάση του προσχήματος αυτού έγινε ο πόλεμος κατάκτησης του Ιράκ και αρπαγής του πετρελαϊκού του πλούτου.

Πόλεμοι «εξάπλωσης της δημοκρατίας»

Ο παγκόσμιος διασυρμός των ΗΠΑ με την αποκάλυψη της απάτης του ισχυρισμού τους περί της δήθεν ύπαρξης όπλων μαζικής καταστροφής στο Ιράκ δεν τις πτόησε καθόλου.

Αντίθετα, ώθησε την κυβέρνηση Μπους σε ακόμη πιο επιθετική θέση. Από φέτος εισήγαγε τη θεωρία της «εξάπλωσης της δημοκρατίας»: Τώρα ο Λευκός Οίκος ορίζει κατά βούληση ως «ανελεύθερη» όποια χώ-

ρα θέλει να κατακτήσει και της επιτίθεται για να την... «εκδημοκρατίσει»!

Δεν χρειάζονται πλέον ούτε «ανθρωπιστικά», ούτε «τρομοκρατικά», ούτε «προληπτικά» προσχήματα – αρκεί η Ουάσινγκτον να κρίνει το καθεστώς του θύματος «ανελεύθερο».

Είναι προφανές πως δεν υφίσταται πλέον κανένας προσχηματικός φραγμός για την κήρυξη πολέμου εναντίον οποιασδήποτε χώρας αντιτίθεται στις ΗΠΑ, βάσει του τελευταίου αμερικανικού δόγματος. Όλες

οι χώρες του κόσμου μπορούν να αποτελέσουν στόχο επίθεσης του Πενταγώνου, χωρίς να έχουν διαπράξει απολύτως καμιά παραβίαση του διεθνούς δικαίου.

Ας ελπίσουμε ότι οι λαοί, συνειδητοποιώντας τον θανάσιμο κίνδυνο που αποτελεί για όλους αυτή η αμερικανική πολιτική και εμπνεόμενοι από το μεγαλείο της Ιρακινής αντίστασης, θα υψώσουν φράγμα στις ΗΠΑ. Άλλη σωτηρία για την παγκόσμια ειρήνη δεν υπάρχει.